

Pomiar ciała ludzkiego, z zasad Morfologii, a metodą Karola Gustawa Carus.

(Obacz Nr. 4, 5 i 6 Dodatku osobnego.)

13.

Normalne z ideału pomiary dojrzałego mężczyzny.

Śmieszem z pozoru wydaje się, gdy p. Carus zapowiada, że wypisuje normalne pomiary z ideału, bo ideał pojęciem ludzkim jest istota rzeczy domyślna, do której w rzeczywistości przedmiot tylko zbliżyć się może wtedy, gdy występuje z taką doskonałością, z takim wdziękiem i z taką prawdą, jaką rozum i przenikliwość umysłu ludzkiego o nim pojęła, lub tylko przeczuwała. To samo i p. Carus myślał, i rzecz się wyjaśni, byle się porozumieć jak się ideał formuje; bo ze z objawienia *a priori* tak sam od siebie z niczego nie przychodzi, już to przekonywa, że odkąd świat światem a ludzie ludźmi, jeszcze się w umyśle ludzkim żaden inny wizerunek na oznaczenie najwyższej istoty nie stworzył, jak tylko sam prosty wizerunek człowieka, w pewnych tylko składniejszych i zupełniejszych formach. Wizerunek sam przez się nigdy nie innego jak szczera postać człowieka, zatem sam o sobie nie ideał; ale wystąpi nim, gdy się obwieści układem w całości i w szczegółach najdrobniejszych doskonałym, t.j. gdy w najdrobniejszych swych częściach okaże się odwzroczem normy jednej, stałej, wiekistej, a mądrością geniuszu ludzkiego na jaw wydobytej.

Opowiemy więc, pomijając szumne wyrazy, bo te niczego nie nauczą, jak się po prostu wytworzył ideał z teorii p. Carus, i na jaki sposób każdy komu wola i bez genialnej mądrości wytworzyć go będzie w stanie.

P. Carus z kolegami, szukając podług swej modły, wszystkich miar postaci dojrzałego mężczyzny, zapisywali, rozumie się z największą sumiennością, znalezioną i odkrytą miarę każdego członka z osobna. A miarę zdejmowali nie z jednego tylko szkieletu i nie z jednego tylko mężczyzny dojrzałego, ale ze stu do tysiąca.

Przechodząc potem regestr miar zapisanych, znaleźli, że miary pewnych członków nie zawsze się zgadzały u wszystkich mężczyzny z tej samej pory wieku, i że często zachodziły różnice na pół do trzech ćwierci linii między niemi, więc, że z matematyczną dokładnością nigdy się nie schodzą miary członków między sobą. (Ob. 11.) Ale iż potrzeba było, chcąc pewną utworzyć normę, jednostajnej miary, więc ze summy tych wszystkich miar, które się nie zgadzały, wyciągnęli jedną przeciętną liczbę, i ta im stała za wyraz miary normalnej.

Otóż ta przeciętna liczba, jakiej w rzeczywistości nie mieli, a która przecież okazała się zgodną z całością, jest miarą idealną, i jest to tylko wyraz szumniejszy, który w technice artystowskiej zastępuje powszedni kupiecki wyraz „miara w przecięciu“ albo „przeciętna“.

Ze zaś ta miara przeciętna była istotnie doskonała, — była idealną — pokazało się później, gdy podług niej p. Carus kazał rzeźbiarzowi wytworzyć statuę marmurową, bo wypadła tak symetryczna, że oko najbiegłego artysty najmniejszej chyby w niej odkryć nie może, owszem wszystkie członki znajdują w najzupełniejszej harmonii.

Te więc, matematyczną rachubą z rzeczywistości wydobyte miary, zwane gdzie indziej przeciętnymi, a w technice artystów idealnymi, wypisujemy jak następuje:

Idealna (przeciętna) miara członków dojrzałego wieku bez względu na różnicę płci.

Długość pacierza w grzbiecie od pierwszej wertebrę do ostatniej u łędźwi 3. modły.

Obwód czaszki	3m ⁰
Długość czaszki od tyłu głowy do wypukłości czoła	1m ⁰
Wysokość głowy od spodu zębów u górnej szczęki po jej szczyt do poziomu uważany	1m ⁰
Wysokość dolnej szczęki od podbródka po ko- niec zębów	— 6 kryś.
Przód głowy od spodu zębów u górnej szczę- ki po osadę nosa przy czole	— 12k'
Przód głowy od osady nosa przy czole do jej szczytu uważając do poziomu	— 12k'
Szerokość twarzy od łuku do łuku kości, któ- ra ją zamyka	— 18k'
Szerokość obłobu czyli obcembu oka kaz- dego . . . 6 kryś, a odstęp między niemi na nos . . . 3 krysy, więc razem	— 15k'
Długość rozworu powieki	— 5k'
Długość kości nosowej	— 3k'
Długość całego nosa	— 8k'
Szerokość ust	— 6k'
Długość ucha	— 8k'
Szerokość ucha	— 4½k'
Długość łuku u spodniej szczęki	1m ⁰ —
Szerokość czaszki z tyłu wyż ucha	— 21k'
Szerokość czaszki z przodu wyż ucha	— 15k'
Wysokość od środka ucha do wypukłości czoła	— 18k'
Wysokość od środka ucha po szczyt głowy	— 18k'
Wysokość od środka ucha do wypukłości w tyle czaszki	— 14k'
Długość przedniej części czaszki na prost	— 16k'
Długość środkowej części czaszki na prost	— 16k'
Długość tylnej części czaszki na prost	— 12k'
Wysokość czaszki od dołu za uchem (<i>fora- men magnum</i>)	— 18k'
Długość szyi z pod podbródka do załomku w obojczku	— 12k'
Długość od załomku w obojczku do dołka piersiowego (pod sercem)	1m ⁰ —
Długość od dołka pod sercem do pępka	1m ⁰ —
Długość od pępka po krok	1m ⁰ —
Szerokość od załomku w obojczku do łopatki	1m ⁰ —
Szerokość między brodawkami	1m ⁰ + 3k'
Szerokość od biodra do biodra	1m ⁰ + 16k'
Szerokość z przodu od kości do kości trzewnej	1m ⁰ —
Wysokość ściennej kości przy miednicy	1m ⁰ —
Długość tych samych kości	1m ⁰ —
Długość łopatki u pleców	1m ⁰ —
Długość ramienia (górnego 1m ⁰ 15. k'; dol- nego 1m ⁰ 9k') razem	3m ⁰ —
Długość wiązania ręki	— 4k'
Długość ręki samej	1m ⁰ —

(sama zaś ręka ma takie miary: pięć kości w dłoni, idąc od małego do wielkiego palca 7k', 8k', 9k', 10k', 9k'; pięć pierwszych nad dłonią tym samym pokotem, 5k', 6k', 7k', 6k', 7k'; pięć drugich nad nie-

mi, 3k', 4k', 5k', 4k', 4k'; pięć ostatnich czyli puszek 2k', 2k', 3k', 3k'.)

Wysokość między ostatnią vertebra u lędźwi

a takzwanym <i>eccetabulum</i>	—	18k'
Długość górnego uda (koleń górna)	2m ⁰ +	12k'
Wiąz kolana	—	2k'
Długość dolnego uda (koleń dolna)	2m ⁰	—
Wysokość stopy (nogi)	—	8k'
Długość całej nogi z piętą i palcami	1m ⁰ +	12k'
z tego idzie na osadę nogi	—	18k'
a na osadę palców u nóg	—	18k'

(w samej zaś nodze takie idą miary: pięć kości w podszwie, od małego do wielkiego palca idąc; 10¹/₂k', 10k', 10k', 10¹/₂k', 9¹/₂k'; pierwszy szereg kostek wystających tym samym porządkiem: 3k', 3k', 4k' 4k', 5¹/₂k'; drugi i trzeci szereg: 2k', 2k', 3k', 3k', 3k';)

Długość stopy od przegubu nogi do wielkiego

palca	1m ⁰	—
Wysokość od podeszwy do przegubu	—	10k'

Mając te pomiary dane, łatwo teraz obliczyć, jaka będzie normalna czyli idealna wysokość dojrzałego mężczyzny wzięta w całości od stóp do głowy, jeżeli, pomijając pomiary, które się odnoszą do szerokości, zbierzemy te tylko, które długość prostopadłą od szczytu głowy do stóp wyrażają.

Otóż zebrane w poczet wynoszą wszystkie razem **dziewięć modę i kryś dwanaście** = 9m⁰ + 12k'; taka też jest istotnie przeciętna czyli idealna wysokość, to jest wzrost dojrzałego mężczyzny.

Chcąc o tem w rzeczywistości mieć przekonanie, nie potrzeba jak tylko przenieść tę miarę idealną na miarę zwyczajną w powszechnym życiu używaną, w sposób jak wyżej było powiedziano. (Ob. 12.)

— Po ścisłym w tym względzie porównywaniu z miarą francuską i obliczeniu znalazł p. Carus, że jedna modła zdjęta z dojrzałego mężczyzny w normalnym stanie, równa się ośmnastu centymetrom miary francuskiej; zatem jeżeli:

1 modła m⁰, równa się . . . 18 centymetrom miary francuskiej, tedy
1 kryśa k', równa się . . . 75 milimetrom tej samej miary, a
1 sekunda s'', równa się . . . 25 milimetrom.

a na odwrót zatem:

6 centymetrów równają się . . . 8 krysom = 8k', zaś
1 centymetr równa się . . . 1¹/₃ krysie czyli 4 sekundom modły.

Na tem więc doświadczeniu oparciu, będzie owa idealna wysokość dojrzałego mężczyzny = 9m⁰ + 12k', na miarę francuską wynosić 171 centymetrów, to jest 1,71 części metra francuskiego.

Nie jest to jednak pomiar ten cały tak idealny, aby już nie miał przykładu w świecie; sam p. Carus przyznaje, że znalazł go z małą bardzo tylko przy niektórych członkach odmianą, zupełnie zgodnym z miarami co nazywa idealnymi u ekwilibrysty, znanego p. Rappo; podał też pomiar członków jego w osobnej tabelli, a o czem wspominamy na dowód szczęśliwego domysłu p. Carus.

(D. c. n.)

Obrót handlu krajowego.

Przywóz i wywóz towarów w roku 1861. w wschodnich obwodach Galicyi.

(Dokończenie. Obacz Numer 5 Dodatku osobnego.)

Artykuły przywozu i wywozu, waga na funty	W Październiku				W Listopadzie				W Grudniu			
	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.
Glejt	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	600
Ołów przetapiany	6	—	—	—	—	—	—	415	4	—	—	—
Zelaza surowe i okrucy	22	40	—	—	1120	—	—	—	—	—	—	—
„ kute	19	—	1560	63070	2	—	—	14284	21	—	2550	19100
Stal	—	—	—	385	—	—	—	—	—	—	—	—
Blacha żelazna	2	—	800	125	—	—	1960	400	—	—	—	—
„ polerowana	7	—	—	1302	—	—	150	50	—	—	—	—
Drut żelazny	3	—	25	10	—	—	—	—	—	—	364	—
Zelazo lane	—	732	—	425	—	3086	—	600	—	2184	—	1299
Zywe srebro	—	—	236	—	—	—	—	593	—	—	—	—
Cynk surowy	144	—	—	—	—	—	—	510	35	—	—	100
„ w płytach	5123	—	—	1333	958	—	—	209	—	—	—	—
Miedź i popiół miedziany	24	55	—	—	48	—	—	—	56	—	—	—
Cyna surowa	78	—	—	—	528	—	—	—	642	—	—	—
Mosiądz, pakfong, tombak	186	—	—	—	86	—	—	—	147	—	—	—
Drut miedziany	—	—	—	75	—	—	—	267	—	—	—	4615
Inne tej kategorii	—	—	—	312	—	—	—	—	—	—	—	—
Złoto surowe, stare	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Srebro surowe stare	5	—	7	—	—	—	—	—	14	—	—	—
Moneta złota	—	—	—	—	—	116	—	—	—	148	—	—
„ srebrna	—	—	—	—	—	191	—	—	—	292	—	—
Bawełna surowa	10030	—	—	—	11087	—	—	—	21776	—	—	—
Len i kłaki	—	—	6674	4700	—	—	—	2100	—	58	80612	4300
Konopie i kłaki	20338	—	39675	2100	35019	23	10477	2150	43349	120	—	800
Inne tej kategorii	—	—	—	—	—	—	—	—	319	—	—	—
Włna surowa	631504	278811	709610	—	317463	117284	97643	—	390125	49128	180955	—
Jedwab surowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
„ farbowany	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Przędza bawełniana surowa	—	85	—	20	—	144	—	—	—	124	275	131
Wata	59	—	514	257	—	11	—	766	2	—	—	479
Przędza bielona i kręcona	863	—	—	182	680	—	—	—	797	17	780	—
„ farbowana	414	—	—	3	666	228	—	—	651	—	187	—
Przędza lniiana surowa	—	6	—	800	—	1	—	1025	—	—	—	100
„ bielona	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
„ kręcona	7	—	216	202	—	—	334	—	—	—	2337	—
Przędza wełniana surowa	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
„ farbowana i kręcona	73	—	615	7	13	—	451	423	220	—	—	—
Wyroby bawełniane pospolite	—	4	—	2955	—	6	—	3816	—	—	—	1012
„ średnie	157	2	550	7783	68	16	1463	9325	166	5	680	11277

Artykuły przywozu i wywozu, waga na funty	W Październiku				W Listopadzie				W Grudniu			
	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	Galicya	Bukow.	Galicya	Bukow.	Galicya	Bukow.	Galicya	Bukow.	Galicya	Bukow.	Galicya	Bukow.
Wyroby bawełniane przednie	17	—	681	7066	9	50	1943	1790	14	1	888	4274
„ najprzedniejsze	18	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby powroźnicze	105	—	—	8629	140	—	—	3455	108	—	—	5340
Worowina	—	—	450	2500	—	—	450	9740	—	—	175	4400
Wyroby lniane najpospolitsze	58	—	18090	2950	—	—	340	13629	5069	—	23700	7461
„ pospolite	—	—	991	203	—	5	5696	1555	8	—	1616	3334
„ średnie	—	—	6562	205	2	—	7694	—	4	—	9825	492
„ przednie	—	—	12028	1884	—	—	18958	1191	22	—	17511	4288
Wyroby wełniane najpospolitsze	446	4	317	—	29	39	—	—	168	184	180	1285
„ pospolite	118	15	1520	38100	75	3	3299	19264	62	4	3644	9554
„ średnie	394	2	8230	5157	247	25	6111	2619	292	6	6786	5811
„ przednie	2	—	89	2281	15	7	355	2518	3	—	1119	169
„ najprzedniejsze	—	1	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—
Wyroby jedwabne przednie	172	—	1	229	47	4	76	31	54	—	4	122
„ pospolite	259	—	130	20	29	—	61	924	13	1	173	288
Cerata przednia	462	254	—	—	258	—	—	—	748	1	—	—
„ prosta	—	—	—	—	—	155	—	—	—	555	—	—
Suknie i stroje pospolite	15	5	367	2402	83	2	1035	1872	20	1	966	979
„ przednie	8	—	201	119	10	—	679	150	45	—	399	115
„ najprzedniejsze	17	2	165	4	8	—	—	16	31	3	96	12
Wyroby szczołkarskie	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby koszykarskie pospolite	—	—	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—
„ przednie	—	—	—	494	—	—	—	—	—	—	—	—
Bibuła	2245	—	1600	12900	286	—	712	8359	—	—	1150	2400
Papier pospolity	86	—	1087	10	116	494	1218	570	4	—	120	3271
„ przedni	415	—	652	300	140	68	261	—	12	—	522	4614
„ najprzedniejszy	8	—	—	—	42	—	—	—	336	5	—	—
Obicia papierowe	964	—	—	—	—	—	230	94	46	42	—	200
Wyroby z papieru	286	3	—	—	177	—	785	503	—	—	197	498
Wyroby kuśnierskie surowe	19	—	—	—	8	—	—	—	787	49	—	—
Skóry, proste	5042	199	910	18638	2299	380	1731	17983	2402	16	850	18740
„ przednie	—	344	—	186	99	224	—	813	73	97	—	739
Wyroby skórzane pospolite	4	10	863	26626	182	10	332	7833	122	15	1688	3079
„ przednie	428	—	266	7857	30	3	—	2643	243	6	1047	1211
Rękawiczki	2	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—
Wyroby kościane	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—
Wyroby drewniane najpospolitsze	505	185	5100	110230	195	—	355	35062	674	—	2500	67815
„ pospolite	6	—	300	—	174	1	—	80	245	—	222	—
„ przednie	1800	43	7534	5169	226	48	11768	8604	870	9	5336	17314
„ najprzedniejsze	919	404	—	3158	167	1614	3	1055	2591	3	659	5714
Szkló najpospolitsze	—	—	—	7043	—	—	—	9090	—	—	—	3800
„ pospolite	477	—	2015	15894	99	—	17943	16159	120	—	5172	5930
„ średnie	457	—	57600	1335	5	—	43219	2290	142	8	45687	3513
„ przednie	121	2	1694	—	—	—	2119	2461	37	—	3548	8215
Zwierzciadła	—	—	—	—	9	—	1041	500	111	—	1330	—
Wyroby kamienne przednie	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby gliniane najpospolitsze	1580	—	—	4510	648	—	—	8100	1580	—	—	5924
„ pospolite	—	885	4940	—	—	1179	6645	3652	—	2	1794	7329
„ średnie	—	10	80	160	21	6	576	112	84	68	44	2412
„ przednie	87	—	142	—	—	—	377	800	1	—	—	—
„ najprzedniejsze	200	4	—	9	15	1	23	—	16	1	—	—
Wyroby żelazne najpospolitsze	1052	3	4618	20393	306	3	1844	16157	2871	—	972	15851
„ pospolite	3493	10	266387	8376	799	—	382940	15072	4585	108	293364	4755
„ przednie	856	3	350	710	461	677	2505	1181	1463	11	596	2750
Zbroja	125	—	—	—	254	—	—	—	—	—	—	—
Inne tej kategorii	19	—	362	855	7	—	181	3421	—	—	51	1394
Instrumenta	2	—	119	46	—	—	143	921	—	—	601	308
Fortepiana	—	—	5810	2008	—	—	7112	3310	—	—	1843	2236
Maszyny żelazne	—	—	42621	500	1442	—	5713	2281	—	368	20684	—
„ bliżej nieoznaczone	—	—	100	6076	—	—	300	—	—	—	21492	—
Towary kramarskie najprzedniejsze	16	9	—	—	7	6	11	—	12	26	—	44
„ przednie	36	8	1202	—	24	—	4217	40	58	3	13432	1045
„ pospolite	147	—	8815	12126	220	2	7082	11819	153	2	7691	10184
„ najpospolitsze	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Lekarstwa gotowe	471	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kleje rozmaite	—	—	—	293	37	66	—	240	35	—	—	2124
Czernidła wszelkie	—	—	131	512	—	—	—	1596	246	—	419	1443
Smarowidło do wozów	—	—	—	1800	—	—	—	4800	339	—	—	—
Preparata chemiczne	38	—	—	70	12	296	—	—	6	—	—	—
Farby, pokosty, laki	288	—	197	2142	7	12	6542	1668	101	—	1244	1990
Inne tej kategorii	437	4	371	4010	455	3	536	2162	1155	—	1034	5583
Pochodnie	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Swice stearynowe i woskowe	—	—	572	4685	7	—	766	1604	—	—	2042	2488
„ łojowe	18	—	572	37	297	—	409	—	7	—	429	—
Mydło proste	2	4	180	261	38	158	217	310	23	6	—	105
„ pachnące	20	—	—	—	29	2	—	—	31	—	231	100
Zapałki	—	—	21718	5011	—	—	16587	5593	200	—	43255	4625
Książki, mapy, muzykalia	3989	825	1758	1128	3852	766	3018	1941	5263	1027	2666	755
Obrazki i litografie	152	56	1	32	42	94	3	30	112	—	14	125
Otreby, plewa, makuchy	2000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woly, buhaje sztuk	261	6644	26	—	363	2192	—	2	8	1440	6	2
Krowy „	5	610	4	—	1	24	—	4	—	6	3	—
Jałownik „	123	87	2	—	—	35	—	3	—	—	—	—
Cieleta „	—	1	—	—	—	6	—	—	1	1	—	—

Artykuły przywozu i wywozu	W Październiku				W Listopadzie				W Grudniu			
	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.	Galicya	Bukowi.
Owce, kozy, barany, capy sztuk	532	1285	16	—	35	8164	—	—	8	55	—	—
Świnie	243	834	—	—	62	600	—	—	—	—	—	—
Prosięta	—	11	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—
Konie i źrzebięta	213	101	7	32	225	53	13	11	89	44	1	56
Pijawki i ptaszki	50089	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wozy i sanie	1	—	—	4	1	—	—	7	—	—	1	3
Powozy i sanie nie wybijane	—	—	3	98	—	—	—	77	—	—	3	60
„ wybijane	—	—	21	19	—	—	11	38	—	—	15	21
Drzewo opałowe stóp kub.	5616	2484	10500	1280	5946	3210	9000	—	6756	3276	3050	—
„ fabryczne	8470	—	71276	255276	6600	—	24176	404074	16915	5112	2806	335448
Statki i promy beczek	—	—	5421	—	—	—	3550	—	—	—	—	—

Kraków. R. 1358.

Król Kazimirz Wielki, przywilejów przez Poprzedników swoich Miastu nadanych wątpliwe szczegóły objaśnia, a jasne i niewątpliwe zatwierdza.

In Nomi(n)e Dominj Amen. Regie Maiestatis celsitudo p(ro)pter queq(ue) — virtutum insignia, laudedignis glorie titulis, excellent(er) insignitur, et tanto celebrioris fame venustatur auspicijs, tantoq(ue) diffusio(r)is laudis attollit(ur) p(rae)conys, q(ua)nto accuracius sathagit inhiare ampliandis rei publice incrementis, ex quib(us) Regie dignitatis (con)surgit fastigium, hono(r)is augescit cum(u)l(i)s, regalis mu(n)ificen(cie) p(ro)pagat(ur) libe(r)alitas, et subditor(um) successus crebrescit | in i(r)asum. Hinc est Q(uo)d Nos **Kazimirus** dei gr(aci)a Rex Polacie, necn(on) Terrar(um) Cracouie, Sandomerie, Syradie, Lancicie, Cuyauie, Pomeranieq(ue) d(omin)us et heres, notum facim(us) p(raese)ntib(us) et futu(r)is, Q(uo)d cum Ciuitas n(ost)ra **Cracouien(sis)** | int(er) vrbes Regni n(ost)ri famosior sit nomi(n)e, celebrior fama, et in bonis fortuitis cete(r)is videat(ur) p(rae)min(er)e, Cui(us) siquidem Ciues ab annis impubertatis nostre me(r)itis seu b(e)niuolen(cie), fidei pu(r)itate, obsequior(um) p(ro)mpitudi(n)e, n(ost)ris p(ro)mpitissim(e) | obsecundau(er)e nutib(us), dignu(m) ducimus ip(s)am Ciui(ta)te(m), et Ciues ip(s)ius, p(ri)uilegior(um) p(rae)rogatiuis, donac(i)onum g(ra)cys, libertatu(m) excell(en)cys, no(n)imm(er)ito alys p(rae)rogare. Sane itaq(ue) (con)side(r)at(is), et p(er)pensius exquisitis p(ri)uilegys, donac(i)onib(us), libertatib(us) p(er) nos et p(ro)genito(r)es aut quosuis p(rae)decesso(r)es n(ost)ros ip(s)i Ciuitati n(ost)re erogatis et indultis, min(us) sp(eci)alit(er) et expresse declaratis, in declarata luculencia declaramus, declarata p(raese)nti instrume(n)to vigorosius app(ro)bando ratificam(us), de mu(n)ificen(cia) | siquidem Regie libe(r)alitat(is) damus p(er)petuo donantes, mu(n)ificencius elargimur vniuersitati eiusdem Ciui(ta)tis n(ost)re, om(n)es et sing(u)las vtilitates infrasc(ri)ptas. Notant(er) quinq(ue) Cameras pannor(um) cu(m) toto censu et pleno dominio, sex came(r)as pannor(um) cu(m) Terragio siue censu terrestri, viginti duo scampna panis cu(m) pleno iure, duas came(r)as siue casas, in quib(us) pannj tondent(ur), cu(m) om(n)i(b)us vtilitatib(us), sex cramos siue iostitas, cu(m) suis censibus, tres stubas balneares, | quar(um) vna vocat(ur) in Arena, alte(r)a balneum Judeor(um), tertia circa Cornutos, cu(m) quibuslib(et) co(r)soluc(i)onib(us), crementoria argenti, cementaria Auri cu(m) om(n)i(b)us suis attinencys, duas pensas siue stateras quar(um)lib(et) rer(um) cu(m) om(n)i(b)us vsib(us), du(os) currus u(e)l plures si necesse fue(r)it ducentes potab(i)lia ad quos p(er)tinet depositio et sup(er)positio vinor(um), ceruisiar(um) et quor(um)lib(et) potab(i)lium cu(m) om(n)i(b)us vtilit(at)ib(us) ad eos, et ad ea p(er)fine(n)tib(us), censum quartar(um) de sing(u)lis hospitu(m) staminib(us), u(e)l Jus Ciuitat(is) non habenciu(m), vnam auream in plathea Castren(s)i, aliam in plathea Judeor(um), Maccellu(m) Carniu(n) cu(m) suo censu, Mansum agror(um) cu(m) dimidio, censum Aruinator(um).

*W imię Pańskie amen. Królewskiego Majestatu Dostojeństwu, każdy objaw cnót, znamienitej chwały i szczególnego przyczynia blasku, a tem większy urok i rozgłos jego sławy, im usilniej pragnie powiększenia Rzeczypospolitej dobra, które Królewskiej godności podnosi szczytność, przysparza nadmiaru czci, rozśławia wspaniałość szczerobliwości Królewskiej a niewyczerpanem jest źródłem pomyślności poddanych. Dla tego My **Kazimirz** z Bożej łaski Król Polski a ziem krakowskiej, sądomirskiej, sieradzkiej, łęczyckiej, kujawskiej i pomorskiej Pan dziesieczny, oznajmiamy obecnym i potomnym: **Ponieważ** Miasto Nasze **Kraków** między Królestwa Naszego Naszego miastami najświetniejsze ma imię i najznakomitszą sławę, a w dobrach doczesnych insze przewyższać zdaje się, Obywatele zaś jego od młodocianych lat Naszych dobrowolnemi zasługi, nieskazitelną wiernością, do służb gotowością na skinienia Nasze najpochopniej odpowiadali: słuszną więc być sądzimy, aby toż Miasto i Obywatele jego przywilejów zaszczytami, nadań łaskami i swobód wyborem nad inne obdarzyć. **Przeto** dobrze rozważywszy i jak najpilniej przejrzawszy przywileje, nadania, swobody przez Nas i Przodków albo którychkolwiek **Poprzedników** Naszych temuż Miastu Naszemu nadane i udzielone, mniej szczegółowo i wyraźnie wyluszczone wyraźnie i zrozumiale objaśniamy, a objaśnione niniejszym dyplomem mocniej potwierdzając uważniamy, a więc z szczerdej wspaniałości Królewskiej dajemy darem wieczystym i jak najłaskawiej nadajemy **Gminie** tego Miasta Naszego wszystkie w ogóle i w szczególności niżej wyrażone pożytki. **Mianowicie** pięć sklepów sukiennych z całkowitym czynszem i zupełną własnością; sześć sklepów z czynszem ziemskim czyli gruntowym; dwadzieścia dwie ław chlebowych z zupełnem prawem; dwie bud w których sukna postrzywać będą, ze wszystkiemi dochodami; sześć kramów czyli straganów z ich czynszami; trzy łaźnie: jedna zwana na **Pia-skach**, druga żydowska, trzecia koło **Baranów**, z wszelkiemi opłatami; ogniska do przetapiania srebra, i wydzielania złota, ze wszystkiemi przynależnościami; dwie wagi czyli przezmiany do wszelkich rzeczy ze wszystkiemi dochodami; wozów do przewozu napojów (dwa lub więcej jeżeli potrzeba będzie), do których należy składanie i nakładanie wina, piwa i wszelkich napojów, ze wszystkiemi tak od tamtych jak od tych przypadającymi pożytkami; czynsz z pomieszczeń od każdego stanowiska gości albo ludzi prawa miejskiego nie mających; jeden plac przy ulicy grodzkiej, drugi przy ulicy żydowskiej; jatki rzeźnicze z czynszem; półtora łanu roli, czynsz od przepokupni sadła.*

(D. n.)